

[Landbrugsministeren.]

lere af kartofler, vil kun i meget behersket omfang kunne mærke det.

Derfor kan jeg heller ikke give hr. Jes Schmidt ret, når han siger, at lovforslaget er for lidt gennemtænkt, at det er uhyre bureaukratisk, uden at påvise, hvori det bureaukratiske består.

Hr. Ole Olsen sagde, lovforslaget var kinesisk. Nu ved jeg ikke, hvad kineserne har gjort hr. Ole Olsen, men det kan jeg heller ikke give ham ret i. Jeg tror ikke, det er rigtigt, når det siges – det var hr. Jes Schmidt, der sagde det – at danske kartoffelavlere ikke ville kunne klare sig over for konkurrenterne i andre lande på grund af denne afgiftsbelastning. Hr. Jes Schmidt skal være klar over, at spørgsmålet om sortering af kartofler efter kvalitet til forbrugerne ikke er noget, som er opfundet fra dansk side, men er noget, som eksisterer i en lang række andre lande, også en lang række andre EF-lande, som for længst har gennemført kvalitetsordninger for kartofler.

Jeg kan bekræfte over for hr. Jes Schmidt, at jeg selvfølgelig er parat til, ligesom han ønsker det, at fremme dansk landbrugs interesser og, i det omfang det er muligt, også at fremme eksporten. Men hr. Jes Schmidt skulle så ikke læse op af det regulativ, som ikke blev vedtaget, men af det reviderede regulativ, som blev forelagt i udvalget, og som ikke hr. Jes Schmidt, men fru Mimi Jakobsen deltog i behandlingen af på centrum-demokraternes vegne, som hun ikke havde nogen indvendinger mod, og som oven i købet i udvalget fik mange gode ord med på vejen. Hvis hr. Jes Schmidt havde haft lejlighed til at deltage i den sidste del af udvalgsarbejdet, er jeg sikker på, at også hans noget kritiske bemærkninger ville have haft en lidt anden karakter her ved denne anden behandling.

Må jeg så sige til hr. Hjortlund Christensen, der påstod, at denne lovgivning ville begunstige de store avlere på de smås bekostning, at der intet som helst bevis er fremført for, at hr. Hjortlund Christensen har ret i denne betragtning, og at intet bevis kan fremføres derfor. Det vil være sådan, at alle kartoffelavlere vil have gavn af denne lov, i kraft af at man nu får nogle penge til at lave forsøgsarbejde, kvalitetsarbejde, sådan at de kartofler, vi producerer her i landet, over en bred bank bliver af en bedre kvalitet end dem, vi hidtil har produceret.

Hr. Hjortlund Christensens mere spydige bemærkninger om karse o. lign. skal jeg skænke ham.

Formanden:

Det er stadig god tone ikke at referere direkte fra udvalget.

Karlskov Jensen (V):

Efter at jeg har fået klare og utvetydige svar på de to spørgsmål, jeg stillede til landbrugsministeren, vil jeg gerne frafalde det ønske, som er i betænkningen, om udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling af lovforslaget. Jeg kan samtidig sige, at efter at vi har fået bekræftet de forhold, jeg spurgte om, er det venstres hensigt at stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Halvårlig regulering af dagpengenes højeste beløb, ændring af beskæftigelseskravet, ophævelse af aldersgrænsen i den frivillige sikring m. v.).

(Lovforslag nr. L 125. Fremsat 24/3 77. Første behandling 19/4 77. Betænkning 23/5 77).

Der var stillet 12 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Svend Andersen (Bornh.s a.) (S):

Der er her til andenbehandlingen af en række partier stillet en række ændringsforslag. Det er forslag, der alle vil øge statens udgifter ud over det, der er forudsat i regeringens lovforslag. Således vil ændringsforslag nr. 1, der er stillet af fremskridtspartiet, koste samfundet 1,3 mia kr. Jeg har egentlig haft den opfattelse, at det ikke var en forøgelse af de offentlige udgifter, der stod øverst på fremskridtspartiets program, men her er man altså parat til at fritage arbejdsgiverne for at betale sygedagpenge i 4 af de 5 uger, man ved overenskomst har forpligtet sig til at betale. Herved sker der det, at tusinder af sygdomstilfælde, hvis udbetaling før stort set blev klaret i samme arbejdsgang som lønudbetalingen, nu skal overføres og registreres hos det offentlige. Det giver øget administration, og det giver øget krav til antallet af offentligt ansatte.

Skulle der blive yderligere 1,3 mia kr. til rådighed til anvendelse på det beskæftigelsesmæssige og det sociale område, vil vi i socialdemokratiet have bedre forslag og bedre måder at bruge disse penge på. Vi vil stemme imod dette og de øvrige ændringsforslag.

Vi vil gøre det, fordi vi mener, at de penge, der er til rådighed, anvendes bedst som foreslået i ministerens lovforslag, ved at der sker denne halvårige regulering af dagpengenes højeste beløb, og ved at man ændrer beskæftigelseskravet hos den mindre erhvervsdrivende, således at lysten til at antage nye medarbejdere stimuleres.

Ud over disse konkrete forbedringer vil jeg understrege den øgede mulighed, der er i forslaget, for, at mindre erhvervsdrivende ved at tegne en forsikring, der kun koster 2½ pct. af lønsummen, helt kan frigøre sig fra at betale sygedagpenge i de første 5 uger. Hidtil har kun ca. 7 pct. af de mulige arbejdsgivere benyttet denne mulighed. Udnyttes de nye muligheder fuldt ud, vil ca. 120.000 arbejdsgivere med ca. 550.000 ansatte helt kunne frigøre sig fra at betale sygedagpenge. Men det kræver, at der sker en yderligere orientering om disse forhold, og jeg vil opfordre til, at der fra det offentlige bliver givet yderligere oplysning om disse nye muligheder.

Endelig skal jeg anbefale lovforslaget vedtaget uændret.

Pilgaard Andersen (FP):

Dette lovforslag er godt nok et lille nøk i

den rigtige retning, men det er slet ikke nok, hvis vi skal klare vores arbejdsløshedsproblem, hvad dette lovforslag tilstræber. Socialdemokratiets forslag om, at man kun i de første 3 uger af ansættelsen kan blive fritaget for at betale dagpenge, er slet ikke nok til at klare problemet med at få flere i arbejde.

Fremskridtspartiet har stillet ændringsforslag om nedsættelse af denne periode fra 5 uger til 1 uge. Hvis dette ændringsforslag bliver gennemført, vil det betyde, at vi får omkring 50.000 mennesker mere i arbejde i løbet af et par måneder. Det vil således være af stor betydning for løsning af arbejdsløshedsproblemet herhjemme, og det vil have stor betydning for virksomhederne, at deres omkostninger bliver nedsat; det er trods alt en af de væsentligste forudsætninger for, at virksomhederne kan konkurrere med andre. Jeg vil anbefale, at så mange som muligt stemmer for fremskridtspartiets ændringsforslag, for det har stor betydning for, at virksomhederne kan komme til at fungere.

Jeg er udmærket klar over, at dette ændringsforslag koster penge, men der er bare det at sige til det, at hvis vi kan skaffe 18.000 mennesker mere i arbejde, koster det ikke samfundet en krone, det vil tværtimod være en forbedring. Vi må nemlig ikke glemme, at den arbejdsløshed, vi har i øjeblikket, betyder, at der går en hel del penge ud af statskassen, men det er trods alt bedre, at vi får dem sat ind i virksomhederne, og det vil også være med til at nedsætte omkostningerne, at vi tager nogle udgifter fra arbejdsgiverne.

Regeringens forslag om de 3 uger er som sagt slet ikke nogen lempelse af en sådan størrelsesorden, som regeringen regner med det vil blive. Vi hjælper ikke de små arbejdsgivere ved forslaget om tre uger.

DKPs ændringsforslag, som går ud på fuld dækning under arbejdsløshed, kan fremskridtspartiet overhovedet ikke stemme for.

Vi kan stemme for venstres ændringsforslag nr. 5 og nr. 11.

Til slut vil jeg udtale håbet om, at flest muligt vil stemme for ændringsforslag nr. 1, stillet af fremskridtspartiet.

Holm (V):

Jeg pegede ved førstebehandlingen bl. a. på misforholdet mellem ansattes ret til barselorlov på 14 uger og de medhjælpende hustruers ret til 4 ugers dagpenge. Dette misforhold blev

[Holm.]

yderligere understreget af fru Grethe Philip, der brugte halvdelen af sin ordførertale til at pege på dette problem.

I betænkningen siger flertallet, der består af augustforligspartierne og det konservative folkeparti, at en forlængelse af barselhvileperioden, herunder for de medhjælpende hustruer, trænger sig stærkt på og må overvejes i forbindelse med de økonomiske muligheder.

Jeg må opfatte bemærkningen på den måde, at augustforligspartierne, herunder det radikale venstre, samt det konservative folkeparti vil stemme imod venstres ændringsforslag om, at de medhjælpende hustruer og andre kvinder med dagpengegivende erhvervsindtægt under barsel skal have ret til dagpenge i 14 uger.

Forslaget koster 7 mill. kr., og til sammenligning skal nævnes, at den halvårlige regulering koster 27 mill. kr. for det offentlige, hvilket gennemføres med det besnærende argument, at den halvårlige regulering allerede er gennemført for arbejdsløshedsdagpengene. Overvejelserne i forbindelse med de økonomiske muligheder er altså ikke de samme, når det gælder bl. a. de medhjælpende hustruer.

Til slut skal jeg sige, at vi vil stemme imod ændringsforslagene fra fremskridtspartiet, SF og kommunisterne.

Palle Simonsen (KF):

Vi kan ikke stemme for nogen af de stillede ændringsforslag. Jeg skal ikke komme med bemærkninger til de enkelte, men kun til tre af de stillede ændringsforslag, nemlig ændringsforslagene nr. 1, 5 og 11.

Nr. 1 er fremskridtspartiets forslag om, at arbejds giverperioden nedsættes fra 5 uger til 1 uge. Jeg vil kun sige om dette ændringsforslag, at egentlig synes jeg, det er urimeligt, at man kan fremsætte et forslag i folketinget af så vidtrækkende karakter uden at angive de økonomiske konsekvenser. Som det blev sagt af den socialdemokratiske ordfører, koster det statskassen 1,3 mia. kr. at gennemføre dette ændringsforslag. Det står der intet om i bemærkningerne. Det synes jeg skal stå meget klart.

De to ændringsforslag fra venstre, dels om forbedring af de selvstændiges egen dagpengeordning, dels om forbedring for de medhjælpende hustruer, er selvfølgelig udtryk for en tankegang, som også det konservative folkeparti har megen sympati for. Jeg vil sige i den forbindelse, at vi under de forskellige økono-

miske forhandlinger har lagt uhyre vægt på at få forbedret dagpengeordningen specielt for de mindre erhvervsdrivende, og jeg tør godt vove den påstand, at det, at vi har holdt så stædigt fast i denne tanke, er baggrund for, at vi overhovedet står med det lovforslag, som er til anden behandling her i dag. Så kan man selvfølgelig godt, som venstre, der har holdt sig uden for disse ting, gøre det, komme med yderligere forslag til forbedringer, men der er en grænse. Vi er deltagere i et forlig, og vi står fast på dette forlig. Vi vil bare gerne slå fast, at uanset sympati er der nået en forbedring for de selvstændigt erhvervsdrivende i al almindelighed ved dette lovforslag. Det håber jeg at folketinget også vil acceptere.

Ebba Strange (SF):

De grupper, som dette lovforslag tager sigte på at bedre situationen for, er de arbejdsgivere, der har en mulighed for at frigøre sig for pligten til at udbetale dagpenge ved at forsikre sig. Det er SFs principielle holdning, at alle arbejdsgivere bør forsikre sig og dermed kollektivt være med til at betale sygedagpenge til arbejderne, sådan at vi undgår den stavnsbinding til den enkelte arbejdsgiver, som ellers kan blive resultatet, især for arbejdere, der af en eller anden grund er mere syge end andre, og det gælder desværre i mange tilfælde kvinder. På den anden side må arbejdsgiverne være klar over deres forpligtelse til at betale sygedagpenge ved at indbetale kollektivt.

Det har vi tidligere stillet forslag om, og det ønskede vi at stille som ændringsforslag til det her foreliggende lovforslag. Imidlertid viste det sig teknisk temmelig besværligt at gøre det, fordi det var hele dagpengeloven, vi så skulle til at ændre, og derfor har vi sammen med DKP stillet ændringsforslag nr. 2. Såfremt det bliver vedtaget, vil der selvfølgelig blive udarbejdet de nødvendige konsekvensændringer.

Derudover har vi stillet ændringsforslag om, at der skal ydes fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste. Det er klart, at det vil der blive protesteret imod, det er der allerede blevet fra fremskridtspartiets ordfører. Jeg tror heller ikke, det vil blive vedtaget, men jeg vil godt gøre salen opmærksom på, at det meget ofte er en stor økonomisk belastning at være syg, det kan oven i købet være dyrere end at gå på arbejde, og derfor finder vi, det er rimeligt, at også de mennesker, der er omfattet af dagpen-

[Ebba Strange.]

geloven, i lighed med mange andre, der har fast ansættelse enten i et privat firma eller i en offentlig virksomhed som funktionærer, eller andre, der får fuld løn under sygdom, får den ret.

Så har vi fra SFs side ikke ønsket at være medforslagsstillere til ændringsforslaget om en forlængelse af barselhvilen til 26 uger, fordi vi forudså, at vores eget barselorlovsforslag ville komme til behandling her i salen i denne periode, og derfor syntes vi, det ligesom var dobbelt konfekt at foreslå både det ene og det andet. Men jeg kan meddele, at vi vil stemme for det, da det jo indeholder en del af det, der også lå i vores eget barselhvileforslag.

Tove Jørgensen (DKP):

Som fru Ebba Strange var inde på, løser ændringen i § 3 ikke de problemer, der er for arbejderne i forbindelse med dagpengeloven, og vi går derfor ind for SFs ændringsforslag. Jeg kan også erklære mig enig i de bemærkninger, fru Ebba Strange kom med om denne ændring. Som følge heraf går vi også imod fremskridtspartiets ændringsforslag, som absolut ikke løser problemerne.

Vi har derudover selv stillet en række ændringsforslag, hvis sigte er at sikre en 100 pct.s dækning af løntab i forbindelse med sygdom. Det drejer sig først om ændringsforslag nr. 3. Man glemmer jo altid, at det nu engang koster penge at være syg, og det kan ikke nytte noget, at man ligesom vil kriminalisere og forestiller sig, at lønarbejdere vil snyde og bedrage, fordi de må melde sig syge. Det er meget, meget vanskeligt at skaffe sig hjælp under sygdom, bl. a. hjemmehjælp o. lign., fordi man ikke har tilstrækkelig økonomi til at kunne bære omkostningerne. Vi kan ikke gå ind for, at lønarbejderne skal stilles ringere end tjenestemænd og andre.

Vi går også imod den nedtrapning, der kan finde sted, hvis en person bliver sygemeldt efter langvarig arbejdsløshed, og vi mener, det er udtryk for et hul i loven, at arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge ikke løber parallelt, men at der kan være en nedtrapning, således at en person, der er langvarigt arbejdsløs og derefter bliver sygemeldt, kun får 90 pct. af arbejdsløshedsdagpengene og ikke af den indtægt, han oprindeligt skulle have. Da vi går ind for, at der skal være 100 pct. dækning også ved syg-

dom under arbejdsløshed, foreslår vi, at det skal være den sidste arbejdsindtægt, der skal lægges til grund for beregningen under langvarig sygdom.

Vores øvrige ændringsforslag går ud på en udvidelse af barselhvilen for alle kvinder, der er omfattet af dagpengeloven, til en 26 ugers barselhvile. Det vil sige, at det gælder både de biologiske mødre og den ene af adoptivforældrene, og det gælder de medhjælpende hustruer. Det er jo et krav, der har været fremsat af den kvindelige del af arbejderbevægelsen i lang, lang tid, og den kvindelige fagbevægelse har ofte fremdraget det som et krav. Det har været fremdraget af kvindeorganisationerne, det har været fremdraget af kvindekommisionen, og ikke mindst burde man netop i denne tid, hvor der er en betydelig større arbejdsløshed blandt kvinder end det generelle arbejdsløshedsniveau, sige, at det vil kunne skaffe flere kvinder i arbejde, hvis man bruger tidspunktet nu til at udvide barselhvilen til 26 uger. Det føler vi er en bedre ordning end de tanker, der har været fremme bl. a. fra socialdemokratiets side om sabbatorninger o. lign., som vi jo har fået at vide ikke er realistiske og ikke vil kunne gennemføres i praksis andet end for visse grupper. Dette forslag vil helt reelt kunne bringe flere kvinder i arbejde, og det var jo lige en lejlighed for socialdemokratiet til at virkeliggøre nogle af de tanker, man i ord går så stærkt ind for.

Når man så taler om udgifterne, bør man også vurdere dem netop under hensyntagen til de besparelser, der kan opnås med hensyn til arbejdsløshedsdagpenge for kvinder, og derfor er det meget snæversynet og kortsynet, det, man gang på gang oplever, at når man skal vurdere et lovforslag og de besparelser og de udgifter, der kan være tale om, så ser man det ikke som et samlet billede, men kun inden for de ganske snævre rammer, hvor denne lovgivning lige præcis virker, man tager ikke de andre hensyn med, de følgevirkninger, som man ikke har gjort op. Vi må derfor anbefale, at man stemmer for de ændringsforslag, vi her har stillet.

Jeg kan i øvrigt bemærke, at vi kan gå ind for ændringsforslag nr. 5 om nedsættelse af karenstiden for medhjælpende hustruer og for ændringsforslag nr. 11, der jo netop er et forslag, der ikke er helt så vidtgående som vores eget med hensyn til 26 ugers reglen.

Grethe Philip (RV):

Jeg forstod på fremskridtspartiets ordfører, at han ikke mente, at lovforslaget, som det er fremsat, ville have nogen større betydning for beskæftigelsen. Jeg er uenig i den betragtning. Jeg mener stadig, at der er hold i den påstand, vi har hørt fra de mindre selvstændige, om, at de er tilbageholdende over for nyansættelse af folk, fordi de kan risikere at skulle betale sygedagpenge igennem en længere tid. Jeg er overbevist om, at de mindre, selvstændige næringsdrivende vil modtage disse regler med taknemlighed, og at det også vil virke positivt i retning af, at man vil antage folk, som man ellers ikke ville have ment at man turde tage ind i sin virksomhed.

Fremskridtspartiet foreslår, at arbejdsgiverperioden nedsættes fra 5 uger til 1 uge. Jeg synes, det er godt, at vi nu endelig klart i form af et ændringsforslag får at vide, hvad fremskridtspartiet vil på dette punkt. Der har været overordentlig stor uklarhed om det, bl. a. fremkaldt af de bemærkninger, der kom frem fra ledende politikere inden for fremskridtspartiet under valgkampen. Man måtte forstå det således på grundlag af de bemærkninger, der kom frem bl. a. fra hr. Glistrup, at fremskridtspartiet agtede at gå ind for, at hele arbejdsgiverperioden på 5 uger skulle falde bort. Nu forstår jeg, at det i hvert fald ikke er meningen i denne omgang. Man vil lade de 4 uger falde bort, men beholde den ene og vel at mærke den dyreste af de 5 uger. Men selv dette forslag er jo meget omkostningskrævende. Det har allerede været sagt, at det drejer sig om et provenutab for staten på mere end 1 mia kr., og jeg er enig i de bemærkninger, der er blevet fremsat tidligere om, at fremskridtspartiet passende kunne have meddelt dette i deres ændringsforslag.

I øvrigt vil jeg henvise til den artikel, der har været i Socialpolitisk Tidsskrift for ikke så lang tid siden, hvor man havde en nøje gennemgang af sygedagpengeloven og dens opbygning, og hvoraf det klart fremgik, at netop denne arbejdsgiverperiode var en hovedhjørnen i hele sygedagpengeloven, og at det ville have meget alvorlige konsekvenser, hvis man lod den falde væk. Det gør man altså ikke helt efter forslaget, men man nedsætter dog arbejdsgiverperioden ganske overordentlig meget.

Det kommunistiske parti og SF foreslår, at dagpengene skal forøges, således at de giver fuld dækning for løntab. Det radikale venstre

kan ikke være med til dette ændringsforslag. Vi har konstateret, at den dækning, der er for visse grupper af lønmodtagere, på 90 pct., giver alvorlige problemer med hensyn til den faglige og geografiske bevægelighed, og går man op til det, som det ændringsforslag, der her er stillet, går ud på, vil det forøge disse vanskeligheder for den gruppe, jeg netop har omtalt, og desuden vil de samme vanskeligheder jo opstå over hele feltet. Vi tror, at det beskæftigelsesmæssigt vil have meget alvorlige virkninger.

Partiet venstre foreslår, at de selvstændige, hvad jeg vil kalde for selvforsikringsperiode skal forkortes fra 5 til 3 uger. Vi er enige i, at der her kan ligge visse problemer for de selvstændige, hvad vi gerne vil se nærmere på, men vi kan ikke tiltræde venstres ændringsforslag, som det her foreligger.

I udvalget har vi drøftet spørgsmålet om, at dagpenge bortfalder, når de udgør mindre end 10 pct. af maksimumsbeløbet. Med de gældende regler udgør 10 pct. af maksimumsbeløbet ca. 100 kr. ugentlig, og det er endnu for mange et stort beløb. Det lyder måske ikke af så meget for mange, der sidder med store eller mellemstore indkomster, men for dem, der skal klare sig med de meget små indkomster, er også beløbet af den størrelsesorden værd at tage med, og jeg ved, at det bl. a. har været meget uforståeligt for medhjælpende hustruer, som netop ofte sættes til en meget lav, en meget beskedent løn, at de, skønt de i øvrigt har været berettiget til dagpenge efter reglerne, ikke har kunnet få dem udbetalt, fordi beløbene, de skulle have, var af en så beskedent størrelse, at de faldt væk ifølge den regel, jeg omtalte før. Vi er i det radikale venstre af den opfattelse, at denne regel derfor bør ændres og lempes.

Udvalget har drøftet reglerne om barselhvile for de medhjælpende hustruer, og det er rigtigt, som det blev nævnt af venstres ordfører, hr. Holm, at det var et spørgsmål, jeg var inde på under første behandling, hvor jeg nævnte, at jeg mente, vi burde ændre reglerne, således at de blev forbedret for de medhjælpende hustruer. Jeg mener stadig, at de regler, vi har, og som går ud på, at en medhjælpende hustru har ret til 4 ugers barselhvile, er urimeligt dårlige. Der er inden for den gruppe af medhjælpende hustruer kvinder, som i mange henseender er fuldstændig stillet som lønmodtagere. Jeg tænker bl. a. på kvinder, der står i bagerforretning eller i vikualieforretning og klarer den side af forretningen, meget hyppigt på en arbejdsplads,

[Grethe Philip.]

der ligger borte fra hjemmet. De vil have nøjagtig det samme behov for en barselhvile på 14 uger som kvinder, der er lønmodtagere. Hvis vi ser på kvinder, der arbejder med ude i landbruget, vil de hyppigst have en fysisk set meget krævende arbejdsbyrde, hvor de også tit skal forlade deres hjem, forlade det sted, hvor de har deres spædbarn, for at gå ud i mark og stald og passe arbejdet dér. Også for disse kvinder gælder det, at de har brug for en aflastning under en eller anden form, en aflastning, som de ville have mulighed for at få, hvis de kunne få barselhviledagpenge i en længere periode.

Jeg er altså stadig væk af den opfattelse, at en forlængelse af barselhvileperioden for de medhjælpende hustruer er et krav, der trænger sig meget stærkt på, og jeg havde gerne set, at vi i forbindelse med denne lovgivning kunne være gået i hvert tilfælde nogle skridt videre. Men det har ikke været muligt med de økonomiske forlig, der er indgået, og her er venstre jo i den behagelige situation, at man holdt sig uden for forliget i august og derfor har mulighed for at stille bl. a. dette udgiftkrævende ændringsforslag.

Jeg er i den situation, at jeg til sin tid ved afstemningen sammen med mit parti vil stemme imod. Det er jo en situation, som man kommer i, når man indgår økonomiske forlig med andre partier og ikke har mulighed for at komme igennem med sine ønsker. Men jeg er dog glad for, at vi i udvalgsbetænkningen har fået spørgsmålet frem, og at dette også taler for, at vi i det hele taget i nær fremtid vil tage spørgsmålet om barselhviler reglerne op. Det er jo muligt, at vi vil have noget lettere ved politisk at komme igennem med en forbedring af vilkårene for de medhjælpende hustruer, hvis vi også ser på forholdene for lønmodtagerne, hvor jeg er af den opfattelse, at også disse regler bør forbedres.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

De fleste forligspartier har vel fantasi til at stille forslag, der rækker langt ud over de forbedringer, som forslaget i dag indeholder, men det er der ikke økonomi til; det kan være, vi kommer tilbage til det en anden gang. Der står jo også i betænkningen, at vi egentlig gerne ville, men at der ikke er økonomi til det. Derfor vil vi indstille lovforslaget til vedtagelse

uændret og kan ikke stemme for de stillede ændringsforslag.

Tyroll (VS):

Som vi allerede gjorde opmærksom på ved første behandling af dette lovforslag, indeholder det ting, vi kan gå ind for, men også nogle ting, som vi ikke kan tilslutte os.

Når det drejer sig om den halvårige regulering af dagpengene, er vi selvfølgelig for den forbedring, der ligger heri, men der er jo i mellemtiden stillet nogle ændringsforslag af DKP, som vil medføre en forbedring af disse forhold: fuld dækning for tabt arbejdsfortjeneste ved sygdom osv.; og disse ændringsforslag, der er stillet under nr. 3, 4, 6, 7 og 8, vil vi stemme for, da de indebærer yderligere forbedringer for lønarbejderne.

Når det derimod drejer sig om lempelsen af pligten for de mindre arbejdsgivere til at betale dagpenge til nyansatte, finder vi ikke den ordening, der ligger i forslaget, tilfredsstillende. Allerede ved første behandling gjorde vi opmærksom på, at vi hellere havde set en ordening, hvorefter arbejdsgiverne indbetalte et beløb til dagpengefonden, alt efter det antal arbejdstimer, der er i de pågældende virksomheder, og at denne dagpengefond så ydede de dagpenge, der bliver tale om i forbindelse med nyansættelserne; derved fik man løst de problemer, som så mange siger er til stede i forbindelse med nyansættelser og arbejdsløshedsproblematikken. Men det er ikke rigtig indeholdt i forslaget. Derimod er der måske mulighed for at komme frem til det ved at stemme for det ændringsforslag, som SF har stillet, ændringsforslag nr. 2, og derfor vil vi stemme for dette ændringsforslag.

Dernæst er der ophævelsen af aldersgrænsen i den frivillige sikring, hvad vi ikke er tilhængere af, da der jo også her er tale om øgede udgifter for det offentlige, i det omfang tilslutningen til ordningen øges. Det er altså en del af forslaget, som vi ikke kan medvirke til.

Dernæst vil jeg sige, at der også er kommet nogle ændringsforslag til, som drejer sig om, hvor mange uger man kan oppebære dagpenge i forbindelse med svangerskab, og her kan vi gå ind for de forslag, der drejer sig om lønarbejderne, men vi må nok sige, at når det drejer sig om de selvstændige og medhjælpende hustruer, kunne vores kvindepolitiske synspunkter sådan set tale for at gå ind for disse ændringsforslag og foretage en ligestilling, men vi

[Tyroll.]

synes nok alt i alt at måtte sætte de klassepolitiske aspekter foran og gå imod, at det offentlige skal finansiere en sådan ordning for de selvstændige og medhjælpende hustruer. Vi vil altså stemme imod ændringsforslagene herom, hvorimod vi gerne vil medvirke til ændringsforslagene, som går på lønarbejderne. Vi vil her henvise til nogle af de problemer, som har været oppe i forbindelse med behandlingen af SFs beslutningsforslag på dette område, hvor vi opregnede en del problemer, som vi gerne så tilgodeset i forbindelse med sådanne ordninger, men som det er vanskeligt at få ind i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg agter som den øvrige radikale gruppe at stemme for lovforslaget, som det foreligger efter forhandlingerne mellem forligspartierne og de konservative, og jeg agter også at stemme de øvrige partiers ændringsforslag ned. Denne beslutning er naturligvis truffet på et tidspunkt, der ligger forud for det, der skete i går. Jeg har altid troet, at et ord var et ord og en aftale en aftale her i folketinget, ikke mindst når socialdemokratiet var den ene aftalepart. Derfor var jeg helt indstillet på, at når man ikke kunne overtale socialdemokraterne til at gennemføre de nødvendige forbedringer for medhjælpende hustruer, så holdt man sig til aftalen, og det troede jeg også gjaldt socialdemokratiet. Derfor var det meget bittert for mig at se det, der skete i går, hvor socialdemokratiet ikke følte sig bundet på samme måde som hidtil af en aftale mellem forligspartier. Jeg kan godt sige nu, hvor der ikke skal være diskussion om det, at med hensyn til medhjælpende hustruer agter jeg i hvert fald ikke for fremtiden at lade mig binde af den økonomiske aftale, der siger, at ikke engang 6 mill. kr. er der til at hjælpe disse medhjælpende hustruer i den situation, hvor de skal have barselhvile. Det agter jeg ikke at gøre i næste samling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg er glad for, at forslaget om ændring af dagpengeloven af et flertal er indstillet til vedtagelse. Der er stillet nogle ændringsforslag, og generelt kan jeg sige, at regeringen ikke kan gå ind for dem, men jeg skal komme med et par bemærkninger til nogle af dem.

Fremskridtspartiet har stillet forslag om, at

arbejdsgiverperioden nedsættes fra 5 uger til 1 uge, og hertil må jeg sige, at et af de væsentligste grundprincipper ved dagpengelovens gennemførelse var indførelse af 5 ugers arbejdsgiverperioden, der skulle være et skridt på vejen mod fastere og mere ensartede ansættelsesformer for alle. En generel nedsættelse af arbejdsgiverperioden, således at udbetalingen overgår til det sociale udvalg efter en uges sygdom, vil jo, som også andre har sagt her i dag, betyde en merudgift på godt 1 mia. kr., og samtidig vil ændringen også betyde en meget væsentlig udvidelse af administrationen i kommunernes social- og sundhedsforvaltninger. Et væsentligt argument for at sige nej til forslaget er efter regeringens opfattelse, at man på helt afgørende vis bryder med de intentioner, der ligger bag dagpengeloven, nemlig for det første ønsket om en højere grad af ligestilling mellem arbejdere og funktionærer og for det andet ønsket om at pege på arbejdsgiverens ansvar med hensyn til sygeligheden på arbejdspladsen.

Jeg er helt enig med de ordførere, som har sagt, at det er mærkværdigt, at fremskridtspartiet ikke anfører, hvilken merudgift dette vil medføre.

Og så er der en anden ting, der undrer mig i denne sag. Vi har tidligere hørt fremskridtspartiet sige, at der skal indføres karenstage for arbejderne. Skal det forstås sådan, at nu er man gået ind for ikke at indføre karenstage for arbejdere de første 5-6 dage? Hvis man indfører en karenstage, vil udgiften for de første 5 uger, på 1,23 mia. kr., jo falde bort for arbejdsgiverne. Det ville jeg godt høre fremskridtspartiets udtalelse om.

Ændringsforslaget om at lempe mindre arbejdsgiveres pligt til at betale dagpenge til nyansatte, som er stillet af SF og DKP, kan vi ikke imødekomme. Regeringens forslag om at lempe pligten til at betale dagpenge til de nyansatte imødekommer et ønske fra politisk side og fra erhvervsside om at frigøre mindre virksomheder for den økonomiske risiko ved at skulle betale dagpenge til medarbejdere, der bliver syge kort tid efter ansættelsen. Lempelsen stiler jo mod en forøgelse af beskæftigelsen og skal altså stimulere de mindre arbejdsgivere til at foretage flere nyansættelser.

Det forslag, regeringen har fremsat, kan siges at rummes inden for intentionerne med arbejdsgiverperioden. Når regeringens forslag medfører en lempelse i arbejdsgivernes dagpengeforpligtelser over for nyansatte, er det

[Socialministeren.]

navnlig, fordi arbejdsgiveren ikke for denne gruppe medarbejdere har de samme muligheder for gennem forbedring af arbejdsmiljøet at påvirke sygeligheden. Derimod vil regeringen ikke kunne gå med til som foreslået af SF og DKP at vende tilbage til reglerne fra før dagpengeloven, fordi det både for arbejdere og for arbejdsgivere vil betyde et tilbageskridt.

DKP og SF har også stillet ændringsforslag om ophævelse af det individuelle og det generelle dagpengemaximum. Når der er tale om en offentlig dagpengeordning, må der nødvendigvis være tale om en social ordning, der først og fremmest giver en rigtig dækning for det store flertal af lønmodtagere, og reglerne om individuelt og generelt maksimum er udtryk for den afvejning af modstridende hensyn, der er foretaget.

Venstre har stillet ændringsforslag om nedsættelse af ventetiden fra 5 til 3 uger for selvstændige. Baggrunden for, at vi har en ventetid på 5 uger, er, at de selvstændige på samme måde som lønmodtagerne skal have ret til dagpenge fra det sociale udvalg, når sygeperioden har været mere end 5 uger. Grundprincippet i dagpengeloven er jo, at det sociale udvalg først træder til efter 5 ugers sygdom. Man kan ikke uden at forrykke forholdet mellem selvstændige og lønmodtagere give de selvstændige ret til dagpenge fra det offentlige allerede efter 3 ugers sygdom, og jeg vil i denne forbindelse også pege på den mulighed, selvstændige har for frivilligt at sikre sig dagpenge de første 5 uger af en sygeperiode.

Der er også stillet forslag om ophævelse af varighedsbegrænsningen i dagpengelovens § 26 for visse persongrupper, og her skal jeg gøre opmærksom på, at dagpenge i princippet er en korttidsydelse, der udbetales, så længe sygdommen er under udvikling. Når helbredstilstanden bliver stationær, sættes andre hjælpeforanstaltninger ind, f.eks. i form af social pension. Begrundelsen for indførelse af varighedsbegrænsning for pensionisterne var, at disse personer ikke længere er tilknyttet arbejdsmarkedet i samme omfang som andre lønmodtagere, og at pensionen er en kompensation for enten bortfald af indtægt ved arbejdsophør på grund af alder eller nedsat arbejdsevne.

For så vidt angår de stillede ændringsforslag om forlængelse af dagpengeperioden ved barsel og adoption skal jeg kun henviser til mine bemærkninger i fredags ved førstebehandlin-

gen af SFs forslag til folketingsbeslutning om barselorlov. Jeg nævnte ved den lejlighed bl.a., at regeringen havde sympati for de tanker, der ligger bag en udvidelse af barselperioden, men jeg sagde samtidig, at jeg fandt, at de overvejelser, der for tiden sker i forskellige kommissioner, ligestillingsråd og børnekommission, først må tilendebringes, før regeringen kan binde sig til forslag med så vidtrækkende økonomiske konsekvenser. Jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt tilslutte mig ændringsforslagene om udvidelse af dagpengeperioden ved fødsel og adoption.

Pilgaard Andersen (FP):

Det er urigtigt, når hr. Palle Simonsen nævner, at vi ikke gjorde opmærksom på, hvad det koster med en nedsættelse fra 5 uger til 1 uge. Jeg gjorde højt og tydeligt opmærksom på, at hvis vi gennemførte dette ændringsforslag, ville det betyde, at vi kunne få ca. 50.000 mennesker mere i arbejde. Jeg gjorde også opmærksom på, at hvis vi bare kunne nå 18.000 mennesker mere i arbejde, havde vi nået nulpunktet, og det vil sige, at hvis vi kunne få flere i arbejde, ville det være en besparelse i stedet for. Det er ganske urigtigt, når der er nogle i denne sal, der siger, at vi ikke har gjort opmærksom på de konsekvenser.

Jeg synes også, det er mærkværdigt at se, at de konservative og venstre ikke vil være med til at lempe for arbejdsgiverne og dermed være med til at få flere mennesker i arbejde. Jeg synes, det er mærkværdigt at se, at disse partier ikke vil være med til at gennemføre nogle lempelser på de områder. Vores hovedmotiv har udelukkende været at få folk i arbejde, og det vil vi få ved dette ændringsforslag om en nedsættelse af perioden.

Socialministeren udtaler, at hovedmotivet ved dagpengeloven var 5 ugers reglen. Vi må nok sige, at siden vi har fået denne dagpengelov gennemført, har vi fået arbejdsløshed her i Danmark. Det har været en af de væsentlige årsager til arbejdsløshed. Det er derfor, fremskridtspartiet har den klare og tydelige mening, at vi skal have disse hæmninger væk. Der skal være mulighed for, at arbejdsgivere kan ansætte mennesker uden at komme i den risiko og den økonomiske trang, som det, at de skal betale de første 5 uger, kan medføre. Det er klart og tydeligt, at vi simpelt hen er nødt til at have lempelser på disse områder.

[Pilgaard Andersen.]

Jeg vil gentage, at det også betyder en omkostningsnedsættelse for arbejdsgiverne, og det vil igen betyde en bedre konkurrenceevne. Men jeg må nok konstatere, at der ikke er nogen af de borgerlige partier i denne sal, der er interesserede i at være med til at nedsætte omkostningerne for arbejdsgiverne.

Holm (V):

Jeg ønsker blot at konstatere, at fru Grethe Philip og det radikale venstre, trods udtalelserne ved første behandling, i de økonomiske overvejelser finder, at den halvårslige regulering, der koster 27 mill. kr., går forud for hensynet til de medhjælpende hustruers ret til 14 ugers barselorlov.

Palle Simonsen (KF):

Jeg skal kun sige til fremskridtspartiets ordfører, at det, jeg fremhævede som nødvendigt, var, at når man fremlægger et så vidtrækkende ændringsforslag, som der her er tale om, og som koster 1,3 mia kr., så burde det under alle omstændigheder stå angivet i forbindelse med forslaget, så folkettingen er klar over, hvad det drejer sig om.

Så skal jeg i øvrigt sige, at dette, at det skulle bringe 50.000 flere i arbejde, er en påstand fra fremskridtspartiets side. Det kan ikke dokumenteres på nogen måde.

Det, der står tilbage, er, at man belaster statsbudgettet med 1,3 mia kr. yderligere og dermed øger skattetrykket. Jeg har haft den opfattelse, at fremskridtspartiet altid har stået for, at den eneste måde, man kunne skabe aktivitet i samfundet på, var ved et lavere skattetryk. Nu går man den modsatte vej, og det er en gennemhulning af den økonomiplan, fremskridtspartiet arbejder med.

Grethe Philip (RV):

Hr. Pilgaard Andersen påstår, at fremskridtspartiets forslag vil sætte 50.000 i arbejde. Det lyder som et forbløffende tal. Jeg vil derfor spørge direkte: Hvilke beregninger ligger til grund for denne påstand?

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg fik ikke noget svar fra fremskridtspartiet på, om der skulle indføres karensdage i den første uge.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Til socialministeren om indførelse af karensdage: de karensdage er noget, der har ligget til overvejelse i fremskridtspartiets gruppe, men der er ikke truffet nogen beslutning. Det er det helt konkrete svar. Jeg kan love socialministeren, at lige så snart vi har en løsning på problemet, skal hun få det at vide.

Så er der spørgsmålet om de udregninger, der ligger til grund for oplysningen om de 50.000 mennesker, der kan komme i arbejde. Det er helt hundrede procent klart, at denne 5 ugers regel har været hovedgrunden til den arbejdsløshed, der er i øjeblikket, fordi virksomhederne ikke vil antage folk. Det var nemlig de 50.000 mennesker, der blev arbejdsløse, dengang vi gennemførte dagpengeloven. Hvis vi trækker den tilbage, vil det betyde, at virksomhederne antager folk, 2—3 stykker pr. virksomhed, og så kan vi regne ud, at det vil betyde disse 50.000 flere i arbejde.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg skal ikke begive mig ind i kommentarer til de sidste udregninger; jeg synes, det lyder fantastisk urealistisk.

Jeg forstår da udmærket godt, at fremskridtspartiet har besvær med at finde ud af, om der skal være karensdage eller ej, for indfører man ikke karensdagene, så mister man 1,3 mia kr., som man jo nok skal bruge til denne skattnedsættelse. Det er en af de ting, der virkelig er med til at stikke folk blå i øjnene, at man lover noget, men glemmer at tage det med i sine beregninger i det lange løb.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal kun ønske socialministeren til lykke med denne diskussion med fremskridtspartiet. Den var på sin plads.

Når ministeren fastholder så stærkt, at hun ønsker bemærkninger fra et andet parti, så ville jeg også ønske, at socialministeren var kommet med nogle bemærkninger til det. Under henvisning til en økonomisk aftale nægter man fra de andre forligspartier, især socialdemokratiet, at gå med til at forbedre forholdene for medhjælpende hustruer. Det er i orden, men man er parat til selv at bryde den med ganske anderledes beløb, når det passer ind i partiets taktik. Det kom der ingen bemærkninger om.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Socialministeren efterlyser stadig væk, hvem der skal betale de første dage. Det er helt hundrede procent klart, at det bliver arbejdsgiverne, der kommer til at betale. Det er muligt, at det ender med, at der bliver 1 eller 2 karenstage, men det er ikke noget, der er fuldstændig afklaret endnu. For at give et helt konkret svar: ud over den første uge og op til 5 uger skal det overgå til staten. Dermed vil vi skabe flere arbejdspladser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 138 stemmer mod 25.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 146 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes med 147 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 4 betragtedes herefter
som
bortfaldet.

Ændringsforslag nr. 6 og 7 betragtedes som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes med 116 stemmer mod 48.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes med 147 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes med 147 stemmer mod 17.

Ændringsforslag nr. 10 og 12 betragtedes
som
forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 9.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes med 104 stemmer mod 60.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslag nr. L 179. Fremsat 13/5 77. Første behandling 17/5 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de 3 følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelser af ydelser).

(Lovforslag nr. L 180. Fremsat 13/5 77. Første behandling 17/5 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

(Lovforslag nr. L 181. Fremsat 13/5 77. Første behandling 17/5 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Forhøjelser af ydelser).

(Lovforslag nr. L 182. Fremsat 13/5 77. Første behandling 17/5 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer og spørgsmålet om deres overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.)